

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

TERMIZ IQTISODIYOT VA SERVIS UNIVERSITETI

**XORIJIY MAMLAKATLAR LINGVISTIK NAZARIYASI
FANI O'QUV DASTURI**

Bilim sohasi: 100000 – Ta'lim
Ta'lim sohasi: 110000 – Ta'lim
Ta'lim yo'nalishi: 70111801 – Xorijiy til va adabiyoti (ingliz tili)

Termiz - 2024

Fan / modul kodi ATT102		O'quv yili 2024-2025	Semestr 2	ECTS - Kreditlar 2	
Fan / modul turi Majburiy		Ta'lim tili Ingliz, O'zbek		Haftadagi dars soatlari 1	
1.	Fanning nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Jami yuklama (soat)	
		Xorijiy mamlakatlar lingvistik nazariyasi	24\24	72	120
2	<p>I. Fanning mazmuni: Fanni o'qitishdan maqsad– “Xorijiy mamlakatlarning lingvistik nazariyalari” fanining asosiy maqsadi – talabalar ongida tilshunoslik fanining taraqqiyot bosqichlari, turli ilmiy maktablar va yo'nalishlarning shakllanishi haqida ilmiy tushunchalarni hosil qilish va ularning shakllanishiga xizmat qiladi. Fanning asosiy vazifasi – tilshunoslik tarixida shakllangan turli milliy an'analarni qiyoslab o'rganish va sistemaga solish, til haqidagi bilimlarni rivojlanish dinamikasini o'rganishdir.</p> <p>II. Asosiy nazariy qism (ma`ruza mashg`ulotlari) II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ingliz tili va dunyo taraqqiyoti 2. Antik – klassik tilshunoslik nazariyalari 3. O`rta asrlar davri tilshunosligi</li> <li>4. Uyg'onish davri tilshunosligi</li> <li>5. Qiyosiy-tarixiy tilshunoslik</li> <li>6. Tillarning genealogik tasnifi</li> <li>7. Umumiy tilshunoslikning paydo bo`lishi 8. A.Shleyxerning lingvistik kontseptsiyasi 9. Mantiqiy – psixologik tilshunoslik 10. “Yosh grammatikachilar” lingvistik nazariyalari 11. XX asr tilshunosligida struktural maktablarning shakllanishi 12. Hozirgi zamon tilshunosligi <p>III. Amaliy mashg`ulotlari bo`yicha ko`rsatma va tavsiyalar</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Til – “xalq ruhining ifodasi”</li> <li>2. Antik – klassik tilshunoslik nazariyalari</li> <li>3. Tillarning genealogik tasnifi</li> <li>4. Qiyosiy-tarixiy tilshunoslik</li> <li>5. Umumiy tilshunoslikning paydo bo`lishi 6. V.Gumboldt 7. A.Shleyxerning lingvistik kontseptsiyasi 8. Mantiqiy – psixologik tilshunoslik 9. Potebnyaning lingvistik kontseptsiyasi 10. “Yosh grammatikachilar” lingvistik nazariyalari 				

11. XX asr tilshunosligida struktural maktablarning shakllanishi
12. F.Sossyur lingvistik kontseptsiyasi

V. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

№	Mustaqil ta'lim mavzulari	
1	Amaliy mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rish va uy ishlarini bajarish;	12 soat
2	Berilgan manbalarni tarjima qilish ;	12 soat
3	Mutahassis fan tili bo'yicha tezis tayyorlash	12 soat
4	Fan bo'yicha terminlar ishtirokida kichik matnlar tuzish;	12 soat
5	Berilgan mavzu bo'yicha taqdimot yaratish;	12 soat
6	Lingvistik nazariyalarni mustaqil tahlil qilish	12 soat
Jami:		72 soat

V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetentsiyalari)

• tilni madaniyat bilan o'zaro bog'liqlikda o'rganish, nutq modullari (tinglab tushunish, gapirish, o'qish, yozuv), tili o'rganilayotgan xalqning axloqiy me'yorlarini; ilmiy va sohaga oid konferensiya, davra suhbatlari, munozara (jonli yoki vositali) larda muloqotni boshlash, olib borish va yakunlay bilish to'g'risida tasavvur va **bilimga ega bo'lishi**;

3 • respublika, ta'lim muassasalariaro ilmiy anjuman va seminarlarda so'zga chiqish maqsadida notiqlik san'ati; ilmiy tadqiqot ishini yozish; ilmiy axborotni izlab topib, interpretatsiya qila bilish; saralangan axborotni matnlarda umumlashtirish, kengaytirish va toraytirish; tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini takomillashtirish; lisoniy vositalarni tahlil qilish, qiyoslash, sintez va baholash maqsadida refleksiv ko'nikmalarni; chet tilini amaliyotda, ilmiy tadqiqot va loyihalashtirish faoliyatda qo'llash bilan bog'liq bo'lgan kasbiy **ko'nikmalariga ega bo'lishi**;

• turli janrdagi ilmiy matnlarning strukturasini, mazmunini tahlil qilish; ilmiy soha va madaniyatlararo muloqotning barcha jabhalarida til sohiblariga adekvat ravishda turli janr va uslubdagi matnlarni tushunish, tahlil etish va tuzish; og'zaki va yozma matnlarni tushunish va tuzish strategiyalarini, hamda kasbiy faoliyatda muloqotning perseptiv, interaktiv va informatsion taktikalarini egallash; bibliografik havolalarni, iqtiboslarni to'g'ri rasmiylashtira olishni **malakalariga ega bo'lishi kerak**;

VII. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:

- 4
- guruhli muzokaralar,
  - jamoa loyihalari,
  - juftliklar bo'lib topshiriqlarni bajarish,
  - yakka holda ma'lum mavzu bo'yicha prezentatsiyalar qilish,
  - davra suhbatlari o'tkazish,

	<ul style="list-style-type: none"> • diskussiya, • bahs-munozara,
5	<p>VII. Kreditlarni olish uchun talablar:</p> <p>Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to‘la o‘zlashtirish, tahlil natijalarini to‘g‘ri aks ettira olish, o‘rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo‘yicha yozma ishni topshirish.</p>
6	<p>Asosiy adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rasulov R. Umumiy tilshunoslik. -T., 2005. -210 b. 2. Содиков А., Абдуазизов А. Умумий тилшунослик. Т.,1981. - 154 b. 3. U.Turayeva. Xorijiy mamlakatlar lingvistik nazariyasi. Termiz., 2024. – 186 b. <p>Qo‘shimcha adabiyotlar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Mirziyoyev Sh. Yangi O‘zbekiston taraqqiyot strategiyasi. To‘ldirilgan ikkinchi nashri. – Toshkent: “O‘zbekiston” nashriyoti, 2022. – 416 b. 2. В.Гумбольдт. Избранные труды по языкознанию. М., 1984 г. - 321 с. 3. Нурмонов А. Ўзбек тилшунослиги тарихи. —Т., 2002. <p>Elektron-axborot manbalari:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. www.edu.uz 2. www.ziyonet.uz- O`zbekiston respublikasi ta`lim portal 3. https://www.thoughtco.com/stylistics-language-studies-1692000 4. https://www.lancaster.ac.uk/fass/projects/stylistics/introduction/history.htm 5. www.durov.com/stylistics.doc 6. www.superlinguist.com/index.php?option. 7. http://www.bbc.co.uk 8. http://www.britishcouncil.org 9. http://www.bbc.co.uk/learningenglish/features/pronunciation 10. http://www.rachelsenglish.com
7	Termiz iqtisodiyot va servis universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2024-yil “__”-avgustdagi qarori bilan tasdiqlangan.
8	<p>Fan/modul uchun mas’ullar va dastur mualliflari:</p> <p>Turayeva U.Sh. Termiz iqtisodiyot va servis universiteti xorijiy tillar kafedrası dotsent v.b.</p>
9	<p>Taqrizchilar:</p> <p>M.M.Xoshimxo‘jayeva – Termiz iqtisodiyot va servis universiteti filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dots.</p> <p>N.A.Aliboyeva – TerDU, ingliz tili o‘qitish metodikasi kafedrası katta o‘qituvchi, Filologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)</p>